

Cecilija

ČASOPIS ZA DUHOVNU
GLAZBU

GLASILO INSTITUTA ZA
CRKVENU GLAZBU

Godište L Broj 3
Srpanj — Rujan 1980.
YU ISSN 002045

UREĐUJE:

Uredničko vijeće

GLAVNI I ODGOVORNI

UREDNIK:

Andelko Milanović

TEHNIČKI UREDNIK:

Josip Korpar (tel. 271-676)

LEKTOR:

Josip Tandarić

NASLOVNA STRANA OMOTA:

Alfred Pal

ADRESA UREDNIŠTVA:

41000 Zagreb, Kaptol 29

IZDAVAČ:

HKD sv. Ćirila i Metoda

Trg kralja Tomislava 21

41000 Zagreb

GODIŠNJA PRETPLATA:

za tuzemstvo 200 din

za inozemstvo 22 \$

Pojedini broj: 50 din

ŽIRO RAČUN BROJ:

30102-678-448

BROJ I NAZIV DEVIZNOG

RAČUNA:

30101-620-16 Zagrebačka banka,

242-409-1010 Zagreb

Časopis izlazi četiri puta godišnje

SURADNJU SLATI NA:

Uredništvo »Sv. Cecilije«

Kaptol 29, 41000 Zagreb

RUKOPISI I FOTOGRAFIJE

se ne vraćaju

TISAK:

»ZRINSKI« — tiskarsko izdavač-
ki zavod, Čakovec

»Sv. Cecilija« oslobođena je plaćanja poreza na promet rješenjem Republičkog sekretarijata za prosvjetu, kulturu i fizičku kulturu SRH, br. 229/1-1979. od 15. II. 1979.

Naša liturgijskoglazbena baština i sadašnja liturgijska praksa

Ove se godine uz moto »Annuntiate inter gentes gloriam eius — Ćnaviještajte među narodima njegovu slavu« na VII. kongresu CIMS-a (Međunarodnog društva za liturgijsku glazbu) raspravljalo o pitanju tradicionalne obredne glazbe i liturgijskoglazbene prakse naroda centralne i istočne Afrike. Papa Ivan Pavao II. je tom prilikom napisao pismo sudjelovateljima kongresa. U pismu je citirao 119 broj konstitucije SC (Sacrosanctum Concilium) i nadodao slijedeće: »Doista svaka je ljudska kultura znala pronaći plemeniti izričaj duše pomoću glazbe i pjevanja. Poželjeti je da se, bilo na znanstvenom polju, bilo u praktičnom pastoralu, obnavljaju bitne vrijednosti, poštuje različitost i bogatstvo glazbene tradicije«. Podudarnost tematike znanstvenog skupa CIMS-a i nekih uvodnika našeg časopisa, osobito pobudne riječi pape Ivana Pavla II, neka budu poticaj da nastavimo razmišljati i stvarati programe u odnosu na našu liturgijskoglazbenu baštinu i sadašnju liturgijsku praksu u svjetlu konstitucije SC II. vatikanskog sabora.

U uvodniku prošlog broja Sv. Cecilije bilo je riječi o bogatstvu i raznolikosti naše liturgijskoglazbene baštine. Povijesne prilike nisu omogućile našem narodu jedinstveni razvoj, što se je osobito očitovalo u kulturnom rastu pa tako i u liturgijskoj glazbi. Nemogućnost jedinstvenog razvitka uzrokovala je bogatiju raznolikost, pa se mi danas opravdano ponosimo i radujemo s tako različite i bogate liturgijskoglazbene baštine. Ovdje želimo istaknuti i one razlike koje postoje unutar pojedinih vrsta našeg liturgijskog pjevanja. Neke zajednice vjernika (sela, gradova) imaju vlastito liturgijsko pjevanje koje se razlikuje kojiput i od pjevanja susjednih zajednica vjernika. Takve su razlike više izražene na području glagoljaškog pjevanja. Ova, s gledišta etnomuzikologije i općenito glazbene umjetnosti, zanimljiva pojava ima osobitu vrijednost i u smislu liturgijske prakse. Ovakve osobine očituju izvornu i spontanu izražajnost koja je bitni dio osobne molitve. Obnoviteljski program II. vatikanskog sabora ima u vidu obnovu ovakvog liturgijskog glazbenog izričaja; mi bismo zaključili: obnovu vlastitog pjevanja u cjelini za područja gdje je nastajalo i živjelo, a djelomično za cijelo naše jezično područje.

Nije teško predočiti si kako bi sustavni zahvat u cjelokupnu našu liturgijskoglazbenu baštinu bio veliko i složeno pitanje: zato što je ona bogata i raznolika, što je treba prilagoditi (barem djelomično) suvremenom hrvatskom jeziku i obnovljenoj liturgiji, zato što se mijenja struktura sela i grada itd. Ipak, društvene promjene, drugi jezik i obnovljeno bogoslužje daju, s druge strane, nove mogućnosti: obnovljeni i jasniji sadržaj poruke, izvorni oblik napjeva, odgovarajuća glazbena obrada, harmonijska pratnja, itd. Ako su obnoviteljski zahvati u povijesti liturgije i liturgijske glazbe davali dobre plodove, s pravom treba ustvrditi da bi obnovljeno liturgijsko bogatstvo našeg naroda, koje je davalo život nekadašnjem bogoslužju, dalo potrebnu živost sadašnjoj našoj liturgijskoj obnovi i rastu.

Crkveni propisi predviđaju da svaka crkvena pokrajina, isto tako i pojedini narodi u okviru Biskupske konferencije, imaju odbore za liturgijskoglazbena pitanja. Međusobna suradnja liturgijskoglazbenih odbora s predvoditeljima bogoslužja i voditeljima pjevanja na bogoslužju trebala bi biti pokretačka snaga, jamstvo ispravnog usmjerenja i prikladnog provođenja liturgijske obnove. Treba, svakako, prihvatiti i to da kod nas nije bilo moguće dosada oblikovati takva tijela, da pojedine biskupije i nadbiskupije imaju po jednog čovjeka koji se ima brinuti za pitanja crkvene glazbe i da ti pojedinci imaju i drugih briga pa da pitanje liturgijske glazbe redovito ne dospije biti njihova prvotna briga.

To što nam u sadašnjem trenutku nije moguće organizirati onako kako predviđaju crkveni propisi, ne bi trebala prestati biti naša trajna briga. Svaki bi voditelj liturgijskog pjevanja trebao upoznati liturgijskoglazbenu baštinu sredine u kojoj djeluje i podržavati je; bogatiti liturgijski repertoar novim prikladnim djelima, ali ne na štetu liturgijskoglazbene baštine; pomagati duhovni i kulturni rast dotične zajednice na najprikladniji način. Imajući u vidu cjelokupnu našu stvarnost, prednosti i poteškoće, treba ustvrditi da napor za sve bolje oblikovanje bogoslužnog pjevanja daju dobre plodove. Isto tako odaziv na dosadašnje pozive da se sakuplja liturgijskoglazbena baština, očitovao je da u nas raste smisao za liturgijskoglazbenu obnovu. Mnogi su voditelji bogoslužnog pjevanja sakupljali pučku glazbu i slali vlastite radove pa će njihovom pomoću biti moguće obogatiti zajednički liturgijskoglazbeni repertoar. Poželjeti je da i nadalje raste ovakav obnoviteljski duh.

Dosadašnje sudjelovanje, ipak, nije potpuno. Sakupljene jedinice samo su dio pokrajinskog glazbenog blaga koje bi u duhu obnove trebalo oživjeti. Pojedine crkvene pokrajine i župe, osobito na području glagoljaškog pjevanja, isto tako svetište Srca Isusova, Marijanska prošteništa itd. imaju vlastiti glazbeni repertoar kojemu bi možda ipak trebalo dati odgovarajuće liturgijsko i glaz-

beno usmjerenje. Suradnja predvoditelja bogoslužja, voditelja pjevanja na bogoslužju, s onima koji su u pojedinim (nad)biskupijama zaduženi za liturgijska i glazbena pitanja, prema potrebi i sa drugim odgovarajućim stručnjacima, trebala bi omogućiti da svaki od tih pokrajinskih repertoara postane skladno obogaćenje liturgijskog ili opće crkvenog repertoara u smislu obnoviteljskih nastojanja. U skladu je s obnovom bogoslužja da pojedino svetište ili župa ima vlastiti glazbeni repertoar, vlastitu pjesmaricu i sl., no nije dobro misliti da je moguće bez studioznog i dobro organiziranog pristupa pripremiti prikladan bilo opći bilo pokrajinski liturgijski ili općecrkveni glazbeni repertoar. Pojedini pokušaji mogu slučajno i djelomično uspjeti, a u suradnji bi bio omogućen siguran i potpun uspjeh.

U obnovljenom bogoslužju osobito dolazi do izražaja bogatstvo različitih mogućnosti slavljena svetih otajstava. Sigurno je da veća raznolikost vidljivih znakovitosti bolje pomaže čovjeku koji preko vidljivih znakova dolazi do nevidljivog Božjeg Dara. Materinski jezik, domovinska glazba i drugi prepoznatljivi znakovi koje je moguće upotrijebiti u bogoslužju imaju najviše čovjeku prirodene znakovitosti. Raznolikost i bogatstvo našeg liturgijskog folklor, osobito pokrajinsko liturgijsko pjevanje za nas je nezamjenljivo pomagalo u bogoslužju. Pokrajinsko pjevanje, osim toga, može postati (to i jest u krajevima gdje se njeguje) vrlo prihvatljivi znak okupljanja, ono daje sigurnost i svijest vlastitog bitka. To, ipak, nisu pitanja koja samo tako smiju saobilaziti, niti zadaci koje bismo mogli — bez obzira na poteškoće — odgađati. Vjerovati je i nadati se da naša liturgijskoglazbena baština u svjetlu sabsorske konstitucije SC može postati trajni izazov svakom crkvenom glazbeniku i zov onima koji djeluju u krajevima s osobito izraženom liturgijskoglazbenom tradicijom. Obnovi naše liturgijskoglazbene baštine dobro bi mogle poslužiti i stranice ovog časopisa, odnosno stranice njegova glazbenog priloga.

UREDNIŠTVO

UZ GLAZBENI PRILOG

Stanislav Prepek: O ŽRTVO TI SPASONOSNA, za glas solo uz pratnju orgulja. Vrlo poznati i priznati naš skladatelj crkvene glazbe i dugogodišnji suradnik časopisa Sv. Cecilija, navršava ove godine 80. obljetnicu života. Kad ne možemo na drugi način, rado ga na ovaj način ističemo kao vrsna skladatelja, želeći mu mnogo zdravlja, životnosti i stvaralačke ustrajnosti! *O žrtvo ti spasonosna* obogatit će repertoar naših crkvenih solističkih skladbi izvrsnim djelom.

Ivan Kokot: JUBILARNI TRISTI, riječi iz Ps 146, skladan za troglasni mješoviti zbor (sopran, alt, bariton). Prigodom 75. obljetnice života i 50. obljetnice svećeništva, ovaj motet je lijepi dar svečara našim

crkvenim zborovima, osobito onima manjima, a prikladan je za mnoge prigode, budući da tekst izražava zahvalnost Bogu za primljene darove.

A. Dankov: TIŠE TIŠE, riječi A. Palac, skladano za dječji zbor i solistu. Ova će skladba, vjerujemo, obogatiti izvodilački dječji repertoar. Izvedbenu usmjerenost ovom tekstu neka neposredno određuju voditelji pjevanja (dvije su različite sadržajne cjeline: zahvala Bogu koji misli na »nas male« i poklik Kristu koji je naš život i spas).

Josip Vrhovski: NADGROBNICA, za četveroglasni mješoviti zbor i SPROVODNA, na stari napjev iz Đakovačke biskupije priredio I. Kokot za muški zbor. Ove će skladbe dobro doći kao obogaćenje repertoara za Dušni dan i pogrebe. Podrazumijeva se da će svaki zborovođa prilagoditi tekst Nadgrobnice dotičnoj prigodi.